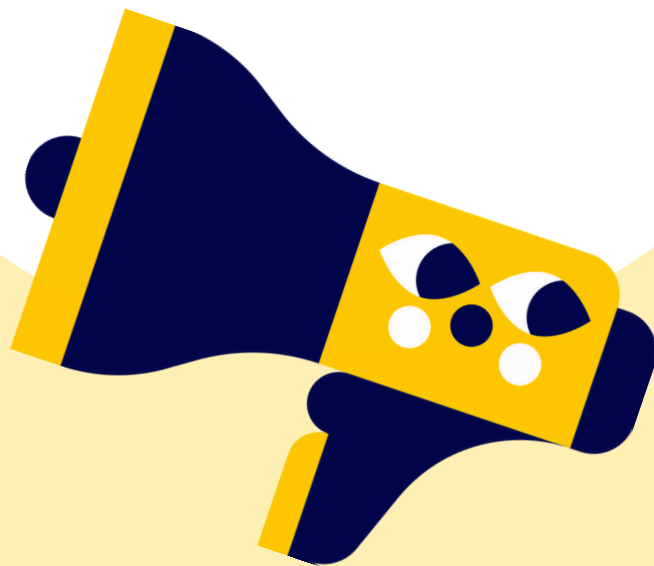
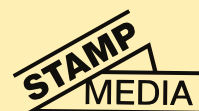

opinie dossier

SOCIALE MEDIA & SMARTPHONEVERBOD

**Lesvoorbereiding
voor leerkrachten**

Lesvoorbereiding

Deel 1

Duur

Aanpak

Doel

5 minuten

Introduceren van de les en het thema “smartphoneverbod”: Vrijheid, bescherming en beleid –Klassikaal

Vertel dat we het vandaag gaan hebben over het smartphoneverbod op scholen.

Vraag: Wat vinden jullie het grootste **voordeel en nadeel** van **smartphones op school**? Laat leerlingen vrij antwoorden, of vraag hen hun antwoorden op een post-it of op het bord te schrijven.

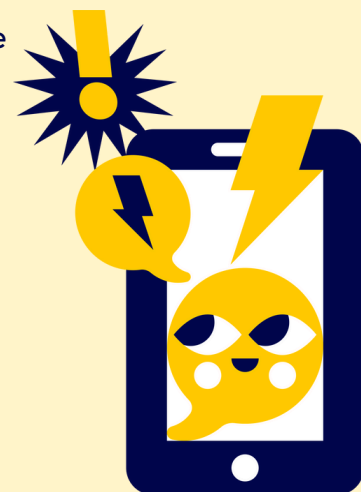
Leg kort uit wat het **smartphoneverbod op school** inhoudt: vanaf 1 september 2025 mogen leerlingen hun smartphone of andere slimme apparaten **niet meer gebruiken** tijdens de schooluren. In de 3e graad secundair geldt het verbod enkel tijdens de lessen en kunnen scholen kiezen of ze de smartphone toelaten buiten de lessen. Er zijn ook uitzonderingen, zoals medische redenen of onderwijsdoeleinden.

Stel daarna de vraag:

Wanneer vinden jullie het zelf **nuttig of fijn** om een telefoon te hebben op school? (Altijd in de klas, tijdens sommige lessen, tussen de lessen door, In de pauzes, nooit)

De basisafspraken:

- Niets is verkeerd of fout.
- Iedereen beslist zelf wat hij of zij wil delen.
- We luisteren altijd naar elkaar.
- Durf ruimte in te nemen.
- Laat ruimte voor een ander.

De leerlingen zijn bekend met het thema en het doel van de les.

De leerlingen maken kennis met het smartphoneverbod op school en situeren dit binnen hun eigen schoolervaring.

10 minuten

Mediabron in de kijker – Groepjes van 3 à 4

Verdeel de klas in groepjes en geef elk groepje een mediabron over het smartphoneverbod op scholen uit **bijlage 1**.

Tijdens het lezen markeren of noteren de leerlingen:

- 1 zin waar ze het **mee eens** zijn
- 1 zin waar ze het **niet mee eens** zijn
- 1 zin die hen **doet twifelen**

De leerlingen lezen een mediabron over het smartphoneverbod op school op een kritische en persoonlijke manier.

Duur

Aanpak

Doel

15 minuten

Jouw stem aan zet: Schrijf een reactie - Groepjes van 3 à 4

De leerlingen hebben net een mediabron gelezen of bekeken over het smartphoneverbod op school. Vraag hen nu om de **standpunten en argumenten** uit de tekst of video te vergelijken met hun eigen mening en ervaringen.

Benadruk dat het niet de bedoeling is om aan te tonen dat de auteur of de geïnterviewden **ongelijk** hebben. Het doel is om te verwoorden wat het onderwerp bij de leerlingen oproept, waar zij zich in **herkennen** en waar zij eventueel **anders over denken**.

Elk groepje kiest een vorm: **een brief aan de maker of een korte reactie** zoals onder een nieuwsartikel. In de tekst:

- reageren ze op argumenten uit de bron
- leggen ze uit waarom ze het eens of oneens zijn en koppelen ze dit aan eigen ervaringen
- en formuleren ze minstens één realistische nieuwe schoolregel. Gebruik hiervoor het werkblad uit **Bijlage 2**.

De leerlingen formuleren een schriftelijke reactie op een mediabron over het smartphoneverbod op school.

De leerlingen formuleren een onderbouwde reactie met argumenten, ervaringen en een concreet voorstel, met ruimte voor nuance en twijfel.

10 minuten

De blik van een ander: Leren van elkaars reactie - Groepjes van 3 à 4

Laat elk groepje hun **tekst uitwisselen** met een ander groepje. Daarna leest elk groepje de reactie van de anderen en voegt een **top en een tip** toe waarin ze aangeven wat ze sterk vinden en wat beter kan.

Daarna geven de groepjes de teksten terug aan de oorspronkelijke schrijvers, zodat iedereen **feedback** ontvangt op zijn eigen standpunt.

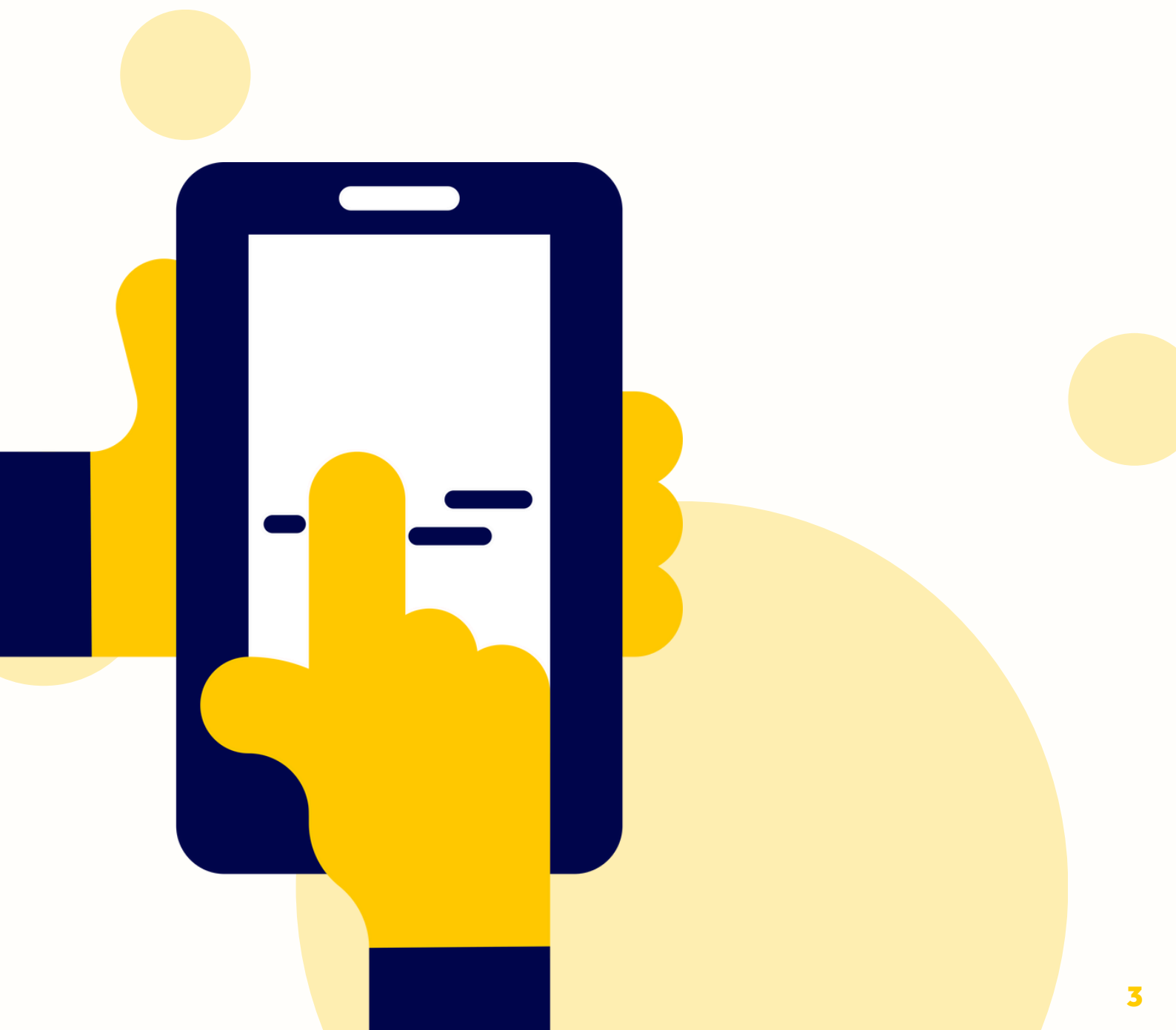
De leerlingen lezen en waarderen het standpunt van anderen. De leerlingen formuleren positieve, inhoudelijke feedback en ervaren hoe verschillende perspectieven kunnen bijdragen aan een genuanceerd begrip van het thema.

Duur**Aanpak****Doel**

Sluit af met: “Een smartphoneverbod gaat dus niet alleen om ‘wel of niet mogen’. Het gaat om **vertrouwen, afspraken** en hoe we **samenleven op één plek**, in dit geval, op school. Betrokkenheid van leerlingen in deze keuzes is belangrijk voor de gedragenheid van regels.”

Vertel dat we het in de volgende les gaan hebben over sociale media en hoe de **maatschappij verandert** door de invloed van sociale media.

Lesvoorbereiding

Duur

10 minuten

Aanpak

Introduceren van de les en het thema

“smartphoneverbod”: Vrijheid, bescherming en beleid - Klassikaal

Vraag de leerlingen om **uit te leggen** wat sociale media zijn.

Probeer tot **deze definitie** te komen: Sociale media zijn digitale platformen waarop gebruikers informatie delen, reageren, netwerken uitbouwen en zich uitdrukken via tekst, beeld, video of audio. Denk aan Instagram, TikTok, Snapchat, Facebook, X, enzovoort.

- Deze platformen spelen een grote rol in ons dagelijks leven, zowel voor entertainment als nieuwsconsumptie, sociale contacten, identiteitsvorming en activisme. Ze beïnvloeden ook hoe scholen functioneren, welke regels worden ingevoerd en hoe we samenleven. Ze geven mee vorm aan het onderwijs, aan beleid en aan onze manier van samenleven. Die brede maatschappelijke invloed noemen we **mediatisering** van de samenleving.
- Tegelijk krijgen ze veel **kritiek** door hun invloed op mentaal welzijn, privacy, desinformatie en polarisatie.

Mini-check-in (klassikaal, 5 min):

- Steek je hand op als je sociale media gebruikt.
- Vraag aan een aantal leerlingen welke sociale media ze het meest gebruiken.
- Steek je hand op als sociale media meestal goed voor jou zijn.
- Steek je hand op als sociale media meestal slecht voor jou zijn.

Benadruk kort:

“Dit is geen definitief oordeel. Het laat gewoon zien hoe verschillend sociale media kunnen aanvoelen.”

Leg uit dat **Australië sinds 10 december 2025** het eerste land ter wereld is dat sociale media zoals Instagram, TikTok, Snapchat en Youtube heeft verboden voor jongeren onder 16 jaar. Vertel dat deze maatregel wereldwijd veel reacties oproept: sommigen zien het als een noodzakelijke bescherming, anderen als een te grote inperking van vrijheid.

Deel 2

Doel

De leerlingen zijn bekend met het thema en het doel van de les.

De leerlingen situeren het maatschappelijke debat rond sociale media voor jongeren en krijgen ruimte om hun eigen ervaringen en eerste ideeën te verkennen.

De leerlingen herkennen dat beleid vanuit meerdere perspectieven bekeken kan worden en kunnen uitleggen waarom twijfel en nuance essentieel zijn in het ontwikkelingsproces van maatregelen.

Duur**Aanpak****Doel**

Bevraag de leerlingen naar hun eerste gedachten:

- Wat is volgens hen **het doel** van deze maatregel?
- Wat vinden ze **goed** aan deze maatregel?
- Wat is volgens hen het **nadeel** van deze maatregel?

Vertel dat we hier vandaag verder over nadenken.

Vertel dat de les vandaag niet gaat over juist of fout, maar over nadenken over:

- hun **eigen ervaringen** met sociale media
- Waar ze zelf **grenzen** zien
- welke **regels** ze eerlijk of wenselijk vinden

De basisafspraken:

- Niets is verkeerd of fout.
- Alle ideeën zijn welkom.
- We luisteren altijd naar elkaar.
- Durf ruimte in te nemen.
- Laat ruimte voor een ander.
- Val nooit iemand persoonlijk aan, maar blijf bij het onderwerp.
- Als je je ergens niet prettig bij voelt, geef je dit aan.

Sluit af met:

“Je mag vandaag twijfelen, van mening veranderen of zelfs geen antwoord hebben. Dat hoort helemaal bij dit thema.”

15 minuten

Een wereld zonder sociale media - Klassikaal

Julie hebben net nagedacht over jullie **eigen gebruik**, over wanneer sociale media goed of niet goed voelen.

Nu gaan we één stap verder: Wat zou er gebeuren als sociale media er niet meer zijn? Dat helpt ons om beter te begrijpen waarom beleid maken moeilijk is, maar ook cruciaal.

Laat iedereen **verspreid** door het klaslokaal staan. Bespreek klassikaal de **onderstaande vragen**. Wie wil, start het gesprek en zet daarbij een stap naar voren. Leerlingen die het daarmee eens zijn, gaan achter die leerling staan. Anderen zetten zich elders in de ruimte. Zo krijgt iedereen een stem, ook wie zich niet comfortabel voelt om te spreken of die niet direct zelf een mening klaar heeft.

De leerlingen onderzoeken wat het wegvallen van sociale media zou betekenen voor henzelf en de maatschappij, en verwoorden hoe dit hun kijk op vrijheid, verbinding en informatie beïnvloedt.

Duur**Aanpak****Doel**

Bevraag de leerlingen:

- 'Wat als je morgen te horen krijgt dat er **geen sociale media** meer zijn? Geen Instagram, TikTok, YouTube (Shorts), Snapchat, Discord, Whatsapp, Spotify ...?'
- Zou je over bepaalde zaken dan anders denken?
- Wat zou je **missen** aan sociale media?
- Hoe zou je leven veranderen? (contact met vrienden, nieuws en informatie, hobby's en vrije tijd, school en leren, zelfexpressie en creativiteit.)
- Wat zouden **de effecten** zijn op onze maatschappij?
- Zou je je net meer of minder verbonden voelen met anderen?
- Hoe zou je op de hoogte blijven van wat er speelt in de wereld, bij je vrienden, trends ...?

Op [Het Archief voor Onderwijs](#) kan je enkele video's terugvinden over een leven zonder sociale media. Toon deze eventueel als intro in de klas.

- Tip: de methodiek een wereld zonder sociale media komt uit het Lespakket Online Invloeden. De methodiek uit deze les is een variatie hierop. Bekijk [hier](#) de powerpoint uit het Lespakket Online Invloeden.

15 minuten

Sociale media en ik - Individueel

Geef elke leerling **bijlage 3**. Vertel de leerlingen: Beantwoord de vragen zo eerlijk mogelijk; je hoeft je antwoorden niet te delen als je dat niet wilt. Vraag of de leerlingen hun antwoorden willen delen en bespreek deze kort.

De leerlingen reflecteren individueel op hun eigen gebruik van sociale media en de impact daarvan op hun gevoelens, gedrag en welzijn.

Duur

10 minuten

Aanpak**Achter sociale media: Welke waarden zijn belangrijk? - Klassikaal**

Schrijf deze woorden op het bord:

- Vrijheid
- Veiligheid
- Verantwoordelijkheid
- Winst
- Gezondheid
- Privacy

Stel reflectievragen aan de klas (niet laten discussiëren, maar laten nadenken):

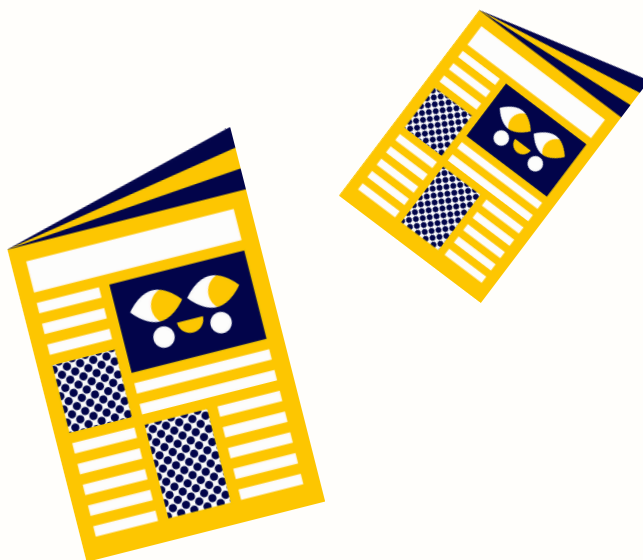
- Welke van deze waarden vind jij het belangrijkste **voor jezelf**?
- Laat de klas gezamenlijk nummers schrijven van 1 tot 6 achter de waarden, laat hen deze zo **rangschikken**.
- Welke waarden worden gewaarborgd bij sociale media vandaag de dag?
- Welke waarde krijgt te weinig plaats of komen in het geding?

Sluit af met:

“**De waarden** die jij belangrijk vindt, zijn niet altijd belangrijk voor anderen. Dat maakt het een moeilijk debat. Sociale media spelen een grote rol in ons leven. Sociale media zijn bedrijven, hun doel is winst maken. **Sociale media** zijn dus niet enkel iets persoonlijks, maar hebben ook invloed op scholen, samenlevingen en overheden.”

Doel

De leerlingen herkennen en benoemen de verschillende waarden die een rol spelen bij sociale media. Ze denken na over welke waarden vandaag centraal staan en welke volgens hen te weinig aandacht krijgen.

Duur**Aanpak****Doel**

Deze methodiek dient als extra verdieping om via een doe-opdracht dieper in te gaan op het thema en op de opdracht 'Een wereld zonder sociale media'.

Extra: Verbeeldingskracht: een wereld zonder sociale media - In groepjes van Groepjes van 2 à 3

Geef je leerlingen de opdracht:

“Gebruik een **beeld genererende AI-tool** (bijv. [Chat-GPT](#), [Microsoft Copilot](#) (Image Creator), [Canva](#)) om één beeld te maken van hoe die wereld eruitziet zonder sociale media.”

- Het beeld moet iets zeggen, niet gewoon “mooi” zijn
- Geen logo's van Instagram, TikTok, Snapchat
- Het beeld moet tonen hoe mensen leven, communiceren of informatie krijgen

Toon 3 à 4 beelden klassikaal.

Bespreek telkens met vaste vragen:

- Wat zien we hier gebeuren?
- Wat is hier anders dan vandaag?
- Wat lijkt jullie beter?
- Wat lijkt jullie moeilijker?
- Welke waarde zie je hier terug?

De leerlingen verbeelden een wereld zonder sociale media en maken zichtbaar hoe dit het dagelijks leven van mensen beïnvloedt, met aandacht voor communicatie, informatie, vrije tijd en zelfexpressie.

De leerlingen analyseren en bespreken beelden van een wereld zonder sociale media, vergelijken die met hun eigen leefwereld en reflecteren op de waarden die daarin zichtbaar worden, om hun eigen sociale-mediagebruik kritisch te herdenken.